

сформувалися певні моделі систем поліцейської освіти, зокрема в Європі наявні такі: німецька – з обов'язковим проходженням практики та додатковим навчанням (підвищення кваліфікації) перед призначенням на вищу посаду, досить тривалими термінами підготовки; французька – з централізованим управлінням освітою, відносно нетривалими термінами навчання; британська – якій притаманні рання вузька спеціалізація та децентралізація підготовки. Іноді відбувається поєднання ознак європейських та американської моделей.

Отже, досвід підготовки кадрів для поліції у закордонних стран є цінним, для впровадження в Україні, так як таке навчання має полі предметний характер і чітко визначене практичне спрямування включає фізичні та вогневу підготовку, а також знання правозастосування та елементи соціальних та юридичних наук.

---

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 19.02.2024).

2. Серединський І.В. Міжнародне співробітництво у сфері підготовки поліцейських адміністративно-правовий аспект. Дис. Науково-дослідний інститут публічного права, ДДУВС, Київ - 2021

3. Карась О.В. Використання зарубіжного досвіду в удосконаленні підготовки кадрів для національної поліції України Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 17 березня 2016 р.). – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. – 556 с.

4. Лопаєва О. М. Система підготовки поліцейських в Україні та закордонний досвід. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). – Дніпро : ДДУВС, 2023. – С. 787-790

Юлія МАРІНА,
викладач Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З ДИТЯЧОЮ ПРАЦЕЮ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПРАКТИКА

12 червня відзначається Всесвітній день боротьби з дитячою працею, який нагадує про уразливість дітей та недопустимість трудової експлуатації. Історично, дитяча праця мала корені в сільському господарстві та ремісництві, де діти допомагали батькам. Проте, з появою промислових підприємств у ХІХ столітті, дитяча праця на фабриках та заводах стала поширеним явищем. Діти працювали поряд з дорослими, часто у важких умовах та за низьку оплату. У багатьох країнах існували умови, де діти працювали під нерозумними та

жорсткими правилами. У Великій Британії, наприклад, існували будинки, де діти працювали в тяжких умовах, подібних до тюремних.

Протягом часу відношення до дитячої праці змінилося, завдяки громадським та церковним діячам, а також розвитку міжнародних стандартів. Законодавство багатьох країн регулює питання працевлаштування неповнолітніх, проте є дискусії щодо позитивних та негативних аспектів цього підходу. Отже, важливо забезпечувати дітям захист від економічної експлуатації та забезпечувати їм можливість належного розвитку та освіти.

З урахуванням наведеного, хочу привести список чинних та обов'язкових для України міжнародних договорів та конвенцій, які стосуються захисту прав людини та підлітків:

- Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р.,
- Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р.,
- Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р.,
- Міжнародна конвенція про права дитини (Конвенція ООН про права дитини) від 20 листопада 1989 р.,
- Міжнародна конвенція про права дитини є одним із ключових документів, що регулює права та захист дітей та підлітків. Україна є стороною цієї Конвенції.,

Ці міжнародні договори та конвенції встановлюють стандарти та обов'язки, які повинні дотримуватися державами-учасницями для захисту прав людини, включаючи права дітей та підлітків. Вони є важливими інструментами у роботі з підтримки та захисту прав людини та дітей, як на міжнародному, так і на національному рівнях. Зазначені міжнародні договори та конвенції мають велике значення для України, оскільки вони встановлюють стандарти та обов'язки, спрямовані на захист прав людини, зокрема дітей та підлітків. Серед них варто виділити Римський статут Міжнародного кримінального суду, Конвенцію про запобігання злочину геноциду та Міжнародну конвенцію про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. Однак найважливішим документом є Міжнародна конвенція про права дитини, яка визначає основні права дітей та зобов'язання держав-учасниць щодо їх забезпечення. Україна має честь бути стороною цієї конвенції, що свідчить про її зобов'язання щодо захисту та підтримки прав дітей.

Ці міжнародні правові акти не лише закріплюють стандарти захисту прав людини на міжнародному рівні, але й визначають міжнародні стандарти для захисту та підтримки прав дітей у всіх сферах їх життя. Вони відіграють важливу роль у формуванні законодавства та практики, спрямованих на створення сприятливого середовища для здорового та безпечного розвитку дітей, які є майбутнім будівельникам суспільства.

Враховуючи вагомий внесок Ліги Націй у створення правового захисту

прав дитини, слід зазначити, що сучасне регулювання міжнародного правового захисту прав дитини здійснилося в рамках Організації Об'єднаних Націй. У 1957 році Комісія ООН з прав людини розпочала розробку проекту тексту нової Декларації про права дитини, яка була спроектована за участю різних громадських організацій. 20 листопада 1959 року Декларація прав дитини була прийнята Генеральною Асамблеєю ООН у формі резолюції 1386 (XIV). Варто наголосити, що ця Декларація була прийнята одногolosно, що є рідкісним явищем в історії прийняття міжнародних документів, особливо з урахуванням того, що інші важливі документи, включаючи Загальну декларацію прав людини, не мали такої одногolosної підтримки. Цей факт свідчить про те, яке велике значення та авторитет мала Декларація 1959 року для міжнародної спільноти. За основну мету проголошена Декларація взяла забезпечення дітям щасливе дитинство та надання їм прав і свобод для їх особистого благополуччя. Порівняно з Женевською декларацією 1924 року, Декларація 1959 року містить більший обсяг документів. Основна ідея Декларації 1959 року полягає в тому, що добробут дітей є пріоритетом, оскільки вони, завдяки своїй фізичній та розумовій незрілості, потребують особливого догляду та захисту як перед, так і після народження. [1, с.40-59]

Декларація 1959 року закликає батьків, громадські організації та органи влади на місцевому та національному рівнях визнати права дітей та забезпечити їх виконання через правову реформу та інші заходи. Тобто, яка не лише ставить питання життєво важливих потреб дітей, але й висвітлює їхню потребу у любові та розумінні. Декларація підкреслює важливість збереження єдності родини, надання матерям та новонародженим післяпологової допомоги, а також гарантує право дитини на ім'я та національність.

Крім того, Декларація 1959 року передбачає обов'язкову і безкоштовну початкову освіту, заборону дитячої праці до певного віку, а також право дітей на гру та творчість. Згідно з листом Міністерства юстиції України від 19 вересня 2015 року, Декларація прав дитини 1959 року є "soft law" документом, що означає, що вона не є юридично зобов'язуючою для держави. Однак вона визнається як універсальний та ефективний механізм захисту прав дитини на світовому рівні, починаючи з моменту прийняття Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. Генеральна Асамблея ООН, на підставі Резолюції 836 (IX) від 14 грудня 1954 року, рекомендувала всім країнам встановити Міжнародний день прав дітей з 1956 року. Більшість країн світу обрали для цього дня 20 листопада. Це визначає дату, коли були прийняті як Декларація прав дитини 1959 року, так і Конвенція про права дитини 1989 року. Отже, Міжнародний день прав дітей (Universal Children's Day) святкується щорічно 20 листопада. Крім цього, в Україні національний День захисту дітей встановлено Указом Президента від 30 травня 1998 року № 568/98, і він щорічно відзначається 1 червня.

Для вирішення проблеми дитячої праці необхідно розробити законодавчу базу, яка відповідатиме міжнародним стандартам, зокрема,

Конвенціям Міжнародної організації праці. Це передбачає широкі консультації зі всіма зацікавленими сторонами та чітке визначення ролі інспекторів праці у цьому процесі. Національна стратегія має бути спрямована на викорінення найгірших форм дитячої праці, співпрацю з роботодавцями та іншими учасниками ринку праці, а також на забезпечення захисту прав працюючих дітей та їхню можливість отримати освіту та професійну підготовку. [6, с.12-24]

1. Стешенко В. М.. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір, Харків «Право» 2019. С. 40-59.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI / Верховна Рада України.
3. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, Документ 254к/96-ВР, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020.
4. Декларація прав дитини Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року, https://zakononline.com.ua/documents/show/140610__140610.
5. Конвенція про права дитини (Редакція зі змінами, схваленими резолюцією
6. 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
7. Боротьба проти застосування дитячої праці: посібник для інспекторів праці / Пер. з англ. / Заг. ред. укр. вид. Міненко Т. О. – К.: ПЦ «Фоліант», 2005. С. 12-24.
8. Боков О. В. Правові питання регулювання праці неповнолітніх в Україні (в контексті адаптації національного законодавства до міжнародної правової бази країн Європейського Союзу) / О. В. Боков // Державно-управлінські студії. – 2017. – № 2. – URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/deruprs_2017_2_6.pdf.

Олена ЛОПАЄВА,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СВІТОВИХ ВИКЛИКІВ

Служба співробітників поліції пов'язана з високим ступенем ризику, небезпекою для життя та здоров'я, усвідомленою високою відповідальністю за результати виконання службових завдань та безпеки громадян. Тільки підготовленість співробітників, розкриття їхніх потенційних можливостей можуть забезпечити успішність діяльності в екстремальних ситуаціях,